

KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA
Tone Hrovata bb, Velika Kladuša, Bosna i Hercegovina

**IZVJEŠTAJ O OBJAVLJIVANJU PODATAKA I INFORMACIJA BANKE ZA 2023.
GODINU**

Velika Kladuša, maj 2024. godine

Sadržaj

1. Uvod.....	3
2. Poslovno ime, sjedište, organizacioni dijelovi / struktura i osnovne djelatnosti Banke.....	3
3. Vlasnička struktura i članovi organa Banke.....	4
4. Politika naknada.....	10
5. Obuhvat primjene regulatornih zahtjeva.....	11
6. Strategija, ciljevi i politike upravljanja rizicima Banke.....	11
7. Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi i adekvatnost regulatornog kapitala.....	18
8. Stopa finansijske poluge.....	28
9. Likvidnosni zahtjevi.....	28
10. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja Banke.....	32
11. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	32
12. Interni proces procjene adekvatnosti kapitala i interni proces proces procjene adekvatnosti likvidnosti.....	33
13. Neopterećena (nezaložena) i opterećena (založena) imovina.....	35
14. Nekvalitetne, restrukturirane izloženosti i stečeni kolateral.....	36

1. Uvod

Komercijalno-investiciona banka d.d. Velika Kladuša, u skladu s Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke objavljuje sljedeće podatke i informacije sa stanjem na dan 31.12.2023. godine:

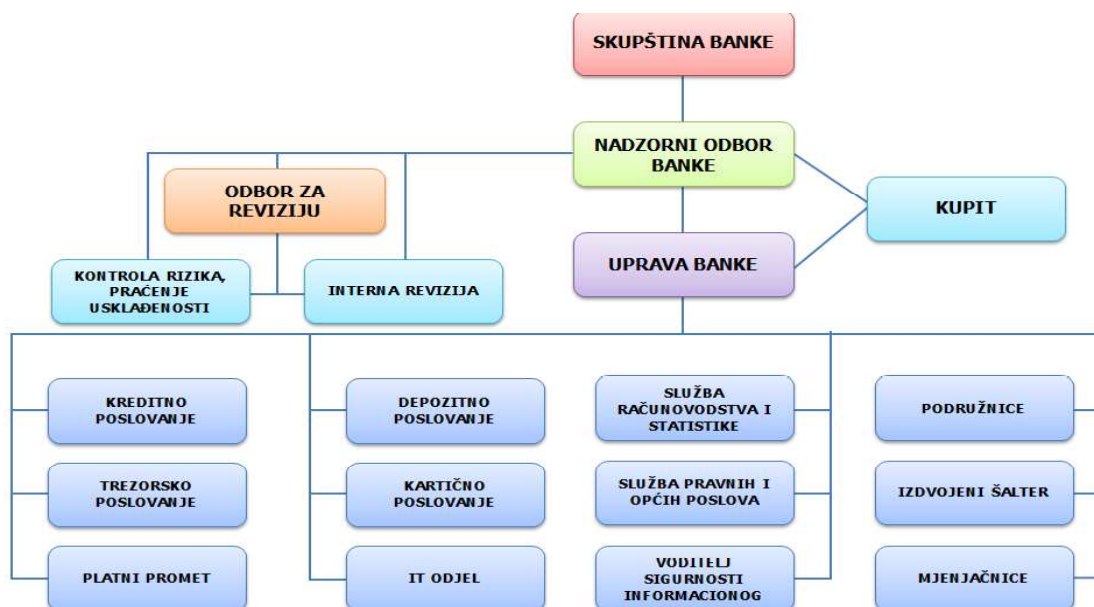
- a) poslovno ime, sjedište, organizacioni dijelovi/struktura, osnovne djelatnosti,
- b) vlasničku strukturu i članove organa Banke,
- c) politiku naknada,
- d) obuhvat primjene regulatornih zahtjeva,
- e) strategiju, ciljeve i politike upravljanja rizicima,
- f) regulatorni kapital, zaštitne slojeve kapitala, kapitalne zahtjeve i adekvatnost regulatornog kapitala,
- g) stopu finansijske poluge,
- h) likvidnosne zahtjeve,
- i) izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja i drugih značajnih ulaganja,
- j) kamatni rizik u bankarskoj knjizi,
- k) interni proces procjene adekvatnosti kapitala i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti,
- l) neopterećenu (nezaloženu) i opterećenu (založenu) imovinu Banke,
- m) nekvalitetne i restrukturirane izloženosti i kolateral stečen preuzimanjem i provedbom izvršnog postupka.

2. Poslovno ime, sjedište, organizacioni dijelovi/struktura i osnovne djelatnosti

Banka je osnovana 1998. godine rješenjem broj: U/I -754/98 i upisana u sudski registar kod Općinskog suda u Bihaću dana 25.08.1998. godine pod registarskim brojem 1-3823-00. Poslovno ime Banke je: KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA, odnosno skraćena oznaka: KIB banka d.d. Velika Kladuša.

Organizacioni dijelovi	Adresa
Sjedište Banke	Tone Hrovata bb, Velika Kladuša
Podružnica Cazin	Irfana Ljubijankića 1, Cazin
Podružnica Bužim	Generala Izeta Nanića 11, Bužim
Podružnica Bosanska Krupa	511 Slavne brigade bb, Bosanska Krupa
Podružnica Bihać	Gazihusrefbegova 18, Bihać
Izdvojeni šalter Velika Kladuša	Ibrahima Mržljaka 3, Velika Kladuša
Mjenjačnica Velika Kladuša	Ibrahima Mržljaka 2, Velika Kladuša
Mjenjačnica Cazin	Trg Zlatnih ljiljana bb, Cazin
Mjenjačnica Cazin (Ćuprija)	Ćuprija bb, Cazin
Mjenjačnica Sanski Most	Prijedorska bb, Sanski Most

Organizaciona struktura Banke na dan 31.12.2023. godine:

Osnovne djelatnosti Banke su: primanje depozita, odobravanje kredita i garancija, platni promet i mjenjačko poslovanje.

3. Vlasnička struktura i članovi organa Banke

a) Dioničari koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu

Pregled dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu prikazan je u sljedećoj tabeli:

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime/naziv dioničara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu (redoslijed po veličini učešća)	% učešća	
		Obične dionice	Prioritetne dionice
1.	Esmerović (M) Hasan	20,68	-
2.	Pajzetović Baisa	9,97	-
3.	Jašarević Hasfeta	9,97	-
4.	Seweryn Zofia Waleria	9,97	-
5.	Bekanović Semka	9,97	-
6.	Bekanović Ibrahim	9,97	-
7.	Bekanović Hatija	9,97	-
8.	Hadžić Mirzeta	9,97	-
9.	Esmerović (H) Hasan	5,02	-

b) Članovi Nadzornog odbora i Uprave Banke

Pregled članova Nadzornog odbora sa njihovim kratkim biografijama na dan 31.12.2023. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

Članovi Nadzornog odbora Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Eveldin Hadžalić	Rođen u Velikoj Kladuši. Osnovnu i srednju školu završio u Cazinu. Na Ekonomskom fakultetu u Tuzli diplomirao 2002. godine i stekao zvanje diplomiranog ekonomiste. Certificirani računovođa od 2015. godine. Od 2000. do 2006. godine radio kao referent za knjigovodstvo u Kiner d.o.o., a od 2006. do 2009. godine kao direktor u Konsult d.o.o.. Od 2009. godine do danas zaposlen kao finansijski rukovodilac u Domino-electronic spiele BH d.o.o. i Esmerović company d.o.o. (polovična radna vremena).
2.	Fatima Latić	Rođena u V. Kladuši. Osnovnu školu i gimanziju završila u V. Kladuši. Na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu diplomirala 1987. godine i stekla zvanje diplomiranog ekonomiste. Certificirani računovođa od 1999. godine. Od 1987. do 1995. godine radila u Grupex d.d. Velika Kladuša na poslovima plana, analize, računovodstva, komercijale i sl., a u periodu od 1995. do 1999. godine povremeno radila u istom poduzeću kao rukovodilac finansijske službe i službe računovodstva. Od 1999. godine radila u Universal banci d.d. (kasnije Unicredit banka d.d) na poslovima finansijskog savjetnika, a kasnije kao stariji bankar za poduzetničko bankarstvo. Od početka 2020. godine u penziji.
3.	Besima Jušić	Rođena u Cazinu. Osnovnu i srednju školu završila u Cazinu. Na Ekonomskom fakultetu u Banjoj Luci diplomirala 1981. godine. Od 1981. do 1987. godine radila u Srednjoškolskom centru Cazin kao predavač ekonomske grupe predmeta. Od 1987. do 1996. godine radila u Službi društvenog knjigovodstva u Cazinu jedno vrijeme kao direktor, a zatim kao kontrolor i analitičar. Od 1996. do 2002. godine radila u Privrednoj banci d.d. Bihać (kasnije Una banka d.d.) na poslovima višeg stručnog saradnika za poslove s privredom, direktora sektora i koordinatora za poslove sa stanovništvom, sredstva i trezor. U KIB banci d.d. Velika Kladuša radila od 2002. do 2013. godine kao rukovodilac filijale u Cazinu. U penziji od 2013. godine.

4.	Elvedin Miljković	Rođen u Velikoj Kladuši. Osnovnu i srednju školu završio u Velikoj Kladuši. Višu ekonomsku školu završio u Bihaću 1997. godine, a zvanje diplomiranog ekonomiste stekao na Ekonomskom fakultetu u Tuzli 2000. godine. U 2000. godini radio kao referent za analizu i planiranje u Agrokomerc d.d., a u 2001. godini kao referent za nabavu u Saniteks d.d.. Od 2001. do 2008. godine bio zaposlen u KIB banci d.d. Velika Kladuša (samostalni referent za kreditno poslovanje, rukovodilac službe kartičnog poslovanja). Od 2008. godine zaposlen u Općini Velika Kladuša (stručni savjetnik za strateško planiranje, šef odsjeka za pripremu i implementaciju projekata).
5.	Haris Dizdarević	Rođen u Velikoj Kladuši. Osnovnu i srednju školu završio u Velikoj Kladuši. Zvanje diplomiranog ekonomiste stekao na Ekonomskom fakultetu u Bihaću 2007. godine. Certificirani računovođa od 2010. godine, ovlaštenu sudski vještak ekonomske struke od 2012. godine, a ovlaštenu procjenitelj od 2018. godine. Od 2008. do 2012. godine bio zaposlen u Hypo Alpe Adria Bank dd.d Mostar (savjetnik za SME klijente, voditelj poslovnice V. Kladuša, regionalni menadžer za SME). Od 2012. do 2015. godine radio kao voditelj poslovnice V. Kladuša i Bužim u Banka Srpske a.d. Banja Luka. Od 2016. godine zaposlen kao računovođa u Biro Hafar d.o.o. V. Kladuša.

Pregled članova Uprave Banke sa njihovim kratkim biografijama na dan 31.12.2023. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

Članovi Uprave Banke		
Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Hasan Porčić	Rođen u mjestu Krakača, Cazin. Gimnaziju završio u Bihaću, a diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu 1981. godine. Posjeduje certifikate za ovlaštenog revizora i certificiranog računovođu. Od 1981. do 1984. godine bio šef računovodstva u Grupex d.d. V. Kladuša, a od 1984. do 1989. godine referent za investicione projekte i zamjenik direktora interne banke u Agrokomerc d.d.. U Općini V. Kladuša bio zaposlen od 1990. godine do proglašenja ratnog stanja kao sekretar za privredu, budžet i finansije i član Izvršnog odbora. Od 1997. do početka 1999. godine radio na računovodstvenim poslovima u Povratnik d.o.o.. U KIB banci d.d. V. Kladuša zaposlen od februara 1999. godine kao direktor Banke/predsjednik Uprave Banke.

2.	Almir Hodalović	Rođen u mjestu Grahovo, V. Kladaša. Gimnaziju završio u V. Kladaši, a diplomirao na Ekonomskom fakultetu u Sarajevu 2000. godine. Na Ekonomskom fakultetu u Bihaću stekao zvanje magistar ekonomskih nauka 2012. godine. Certificirani računovođa od 2003. godine. Od novembra 2000. godine zaposlen u KIB banci d.d V. Kladaša (referent za unutrašnji platni promet, samostalni referent za likvidnost, samostalni referent za unutrašnji i devizni platni promet) sa kratkim prekidom u 2003. godini (vojni rok). Od maja 2007. do oktobra 2017. godine izvršni direktor sektora sredstava i plasmana u Banci i član Uprave, a od oktobra 2017. godine član Uprave nadležan za upravljanje rizicima, platni promet i upravljanje sredstvima.
3.	Mersima Murgić	Rođena u mjestu Marjanovac, Velika Kladaša. Gimnaziju završila u Velikoj Kladaši, a diplomirala na Ekonomskom fakultetu u Mostaru (Unverzitet Džemal Bijedić) 2000. godine. Na Ekonomskom fakultetu u Bihaću stekla zvanje magistar ekonomskih nauka 2012. godine. Certificirani računovođa od 2003. godine. Od januara 2001. godine zaposlena u KIB banci d.d. V. Kladaša (referent sredstava likvidnosti, samostalni referent za izvještavanje, interni revizor). Od decembra 2010. godine do oktobra 2017. godine izvršni direktor sektora poslovanja sa stanovništvom i član Uprave, a od oktobra 2017. godine član Uprave nadležan za upravljanje informacionim sistemom, depozitno i kartično poslovanje i mrežu poslovnica.

c) Broj direktorskih mjesta na kojima se nalaze članovi organa Banke

Pregled broja direktorskih mjesta na kojima se nalaze članovi organa Banke na dan 31.12.2023. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Ime i prezime člana organa banke	Broj izvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Broj neizvršnih direktorskih funkcija (apsolutno)	Od toga broj izvršnih direktorskih funkcija u grupi	Od toga broj neizvršnih direktorskih funkcija u grupi	Broj direktorskih funkcija u institucijama čija je glavna poslovna aktivnost neprofitne prirode
1.	Evelđin Hadžalić	0	1	0	0	0
2.	Fatima Latić	0	1	0	0	0
3.	Besima Jušić	0	1	0	0	0
4.	Elvedin Miljković	0	1	0	0	0
5.	Haris Dizdarević	0	1	0	0	0
6.	Hasan Porčić	1	0	0	0	0
7.	Almir Hodalović	1	0	0	0	0
8.	Mersima Murgić	1	0	0	0	0

d) Politike za izbor i procjenu članova organa Banke

Skupština dioničara Banke usvaja Politiku za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove nadzornog odbora i samoprocjenu rada nadzornog odbora.

Nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnost i iskustvo članova nadzornog odbora, te nadzornog odbora kao cjeline i o procjeni izvještava te organe.

Član Nadzornog odbora može biti osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:

- a) koja ima dobar ugled;
- b) koja ima adekvatno pojedinačno i kolektivno znanje, sposobnost, vještinu i iskustvo;
- c) koja je nezavisna u smislu samostalnog obavljanja dužnosti u interesu banke i bez uticaja drugih lica koja mogu dovesti do sukoba interesa i ima dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza i
- d) koje može biti član nadzornog odbora prema odredbama Zakona o bankama i Zakona o privrednim društvima.

Smatra se da član Nadzornog odbora ima dobar ugled ukoliko ne postoji dokaz o suprotnom, te ako nema razloga za osnovanu sumnju u njegov ugled. Pri ocjeni ovog kriterija Banka treba uzeti u obzir sve dostupne informacije za ocjenu, bez obzira gdje je nastao događaj relevantan za ocjenu ispunjavanja ovog kriterija.

Pri procjeni iskustva pojedinačnog člana Nadzornog odbora Banke razmatra se:

- a) teorijsko iskustvo, odnosno znanje, sposobnost i vještine, stečeno obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem,
- b) praktično iskustvo, stečeno obavljanjem prethodnih poslova.

Prilikom procjene nezavisnosti pojedinačnog člana treba razmotriti da li je član u raspravi i donošenju odluka Uprave banke spreman i sposoban saradivati na osnovu vlastitih opreznih, objektivnih i nezavisnih stavova, odnosno mišljenja, uključujući:

- a) lične karakteristike člana Uprave banke (npr. hrabrost, uvjerljivost i snaga za efikasno razmatranje i preispitivanje prijedloga i stavova drugih članova Uprave banke, sposobnost postavljanja pitanja članovima Uprave, sposobnost odupiranja kolektivnom razmišljanju i sl.),
- b) utjecaj mogućeg sukoba interesa na sposobnost člana Uprave banke za nezavisno i objektivno obavljanje funkcije.

Ako nakon provedene procjene, Nadzorni odbor zaključi da lice ne ispunjava uslove potrebne za izbor, odnosno imenovanje za člana Nadzornog odbora Banke, to lice ne može biti izabrano, odnosno imenovano. Ukoliko je taj član već izabran, odnosno imenovan, poduzimaju se odgovarajuće mjere da se taj član razriješi ili mjere kojima će se osigurati ispunjenje uslova tog člana.

Nadzorni odbor Banke usvaja Politike i procedure za izbor i procjenu ispunjavanja uslova za članove Uprave Banke. Nadzorni odbor, redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnost i iskustvo članova Uprave, te Uprave kao cjeline i o procjeni izvještava Upravu Banke. Za članove Uprave primjenjuju se isti uvjeti, kriteriji i postupak procjene kao i kod članova Nadzornog odbora.

Na sjednicama Uprave razmatraju se i usvajaju najčešće mjesečni odnosno kvartalni izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja i rizicima. Npr. neki od izvještaja koji se pripremaju za Upravu su: izvještaj o poziciji likvidnosti (koji obuhvata i deviznu usklađenost), izvještaj o kamatnom riziku, izvještaj o stanju kredita, izvještaj o stanju i kretanju nekvalitetne aktive, lista nekvalitetne aktive, liste lica povezanih sa bankom ili u posebnom odnosu sa bankom, izvještaj o koncentraciji operativnog rizika, izvještaji IT odjela, izvještaj depozitnog poslovanja kao i ostali izvještaji odnosno informacije za koje se utvrdi da je potrebno dostaviti Upravi. Izvještaji su dovoljno detaljni za razumijevanje i korištenje u procesu odlučivanja.

Na sjednicama Nadzornog odbora razmatraju se i usvajaju osim regulatornih izvještaja i izvještaji po pojedinim segmentima poslovanja i rizicima. Npr. neki od izvještaja i planova su: izvještaj o poslovanju, planovi poslovanja, planovi kapitala, izvještaj o poziciji likvidnosti (koji obuhvata i deviznu usklađenost), izvještaj o stanju i kretanju nekvalitetne aktive, izvještaj o koncentraciji operativnog rizika, izvještaji IT odjela i kao i ostali izvještaji odnosno informacije za koje se utvrdi da je potrebno dostaviti Nadzornom odboru. Izvještaji su dovoljno detaljni za razumijevanje i korištenje u procesu odlučivanja.

e) Članovi Odbora za reviziju

Pregled članova Odbora za reviziju sa njihovim kratkim biografijama na dan 31.12.2023. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

Red. br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Stipe Čelan	Rođen u mjestu Vrkašić, općina Bihać. Višu ekonomsku školu završio u Bihaću 1974. godine. Certificirani računovođa od 2005. godine. Od 1976. do 1988. godine radio kao šef računovodstva u Saniteks d.d. Velika Kladuša. Od 1988. godine do danas zaposlen u Score d.o.o. (računovodstvene usluge) kao direktor bez ograničenja, a ujedno je i vlasnik navedenog pravnog lica.
2.	Fadila Kurtić-Bašić	Rođena u Velikoj Kladuši. Gimnaziju završila u Velikoj Kladuši, a na Ekonomskom fakultetu u Bihaću diplomirala 2002. godine. Certificirani računovođa od 2004. godine, a ovlaštenu revizor od 2009. godine. Od 2001. godine radi kao predavač ekonomske grupe predmeta u JU Druga srednja škola Velika Kladuša. Ima i registrovanu dopunsku djelatnost za pružanje računovodstvenih usluga.
3.	Aldin Bajrić	Rođen u Bihaću. Srednju školu završio u Cazinu, a na Ekonomskom fakultetu u Bihaću diplomirao 2009. godine. Certificirani računovođa od 2013. godine, a ovlaštenu revizor od 2018. godine. Osim toga, stalni je sudski vještak ekonomske struke i stečajni upravitelj. Od 2010. do 2018. godine zaposlen kao stariji asistent revizora u Revizija Revita d.o.o. Cazin. Od 2018. godine do danas je ovlaštenu revizor u ProAudit d.o.o. Cazin. Ugovorom o autorskom djelu angažovan je kao vještak ekonomske struke u Zenit d.o.o. Banja Luka od 2017. godine.

f) Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora

Nadzorni odbor je preuzeo obavezu izvršavanja zadataka Odbora za naknade i Odbora za imenovanja. Zadatke Odbora za rizike preuzeo je Odbor za reviziju.

Članovi ostalih odbora Nadzornog odbora, ukoliko su osnovani u banci	
Odbor za imenovanja	Učestalost zasjedanja
1. Eveldin Hadžalić	u okviru sjednica Nadzornog odbora
2. Fatima Latić	
3. Besima Jušić	
4. Elvedin Miljković	
5. Haris Dizdarević	
Odbor za rizike	Učestalost zasjedanja
1. Stipe Čelan	u okviru sjednica Odbora za reviziju
2. Fadila Kurtić-Bašić	
3. Aldin Bajrić	
Odbor za naknade	Učestalost zasjedanja
1. Eveldin Hadžalić	u okviru sjednica Nadzornog odbora
2. Fatima Latić	
3. Besima Jušić	
4. Elvedin Miljković	
5. Haris Dizdarević	

g) Način organizovanja funkcije interne revizije

S obzirom na veličinu, internu organizaciju, vrstu, obim i složenost poslova interna revizija je organizovana na nivou jednog uposlenika koji ima zvanje i certifikat ovlaštenog internog revizora.

Interni revizor: Jasmin Dizdarević

h) Društvo za reviziju finansijskih izvještaja

Društvo za reviziju finansijskih izvještaja: Revik d.o.o. Sarajevo

4. Politika naknada

Naknade su svi oblici direktnih ili indirektnih finansijskih i nefinansijskih plaćanja i drugi oblici naknada ili pogodnosti na koje zaposlenici imaju pravo, po osnovu ugovora zaključenih sa Bankom. Nadzorni odbor je preuzeo obavezu izvršavanja zadataka Odbora za naknade. S obzirom na veličinu Banke ukupna naknada zaposlenika se sastoji samo od fiskne naknade. Banka ne isplaćuje varijabilnu naknadu, kao dio ukupne naknade, svojim zaposlenicima. Naknade zaposlenika utvrđuju se prema vrsti i stupnju složenosti poslova i zadataka, izraženo po stepenima stručne spreme i stepena naučnog znanja.

Banka nema zaposlenika čije naknade iznose sto hiljada KM ili više po finansijskoj godini.

Pregled naknada za 2023. godinu prikazan je u sljedeće dvije tabele:

u 000 KM

Kategorija	Broj članova	Neto naknada / plata	Bruto naknada / plata
Nadzorni odbor	5	32	37
Ukupno	5	32	37

u 000 KM

Kategorija	Broj zaposlenika	Neto naknada / plata	Bruto naknada / plata
Uprava	3	200	289
Ključne funkcije	3	84	121
Ostali zaposlenici	77	1.455	2.109
Ukupno	83	1.739	2.519

5. Informacija o obuhvatu primjene regulatornih zahtjeva

Objava podataka i informacija izvršena je na pojedinačnoj osnovi.

6. Strategija, politika i ciljevi upravljanja rizicima

Nadzorni odbor i Uprava Banke usvojili su dokumentaciju odnosno interna akta kojima se obezbjeđuje kontrola i dosljednja primjena svih internih procedura u vezi sa upravljanjem rizicima i izvještavanjem o rizicima.

Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima definiraju se:

- ciljevi i osnovni principi preuzimanja i upravljanja rizicima Banke,
- sklonost ka preuzimanju rizik, tolerancija Banke prema riziku i sposobnost podnošenja rizika,
- pregled svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju i proces upravljanja rizicima,
- osnovni principi ICAAP-a i ILAAP-a Banke.

Banka obavlja svoje poslovne aktivnosti i preuzima rizike poslovanja na način da uvijek bude ocijenjena i prepoznata kao Banka koja je dobro kapitalizirana, dovoljno likvidna i koja osigurava održivu stopu povrata vrijednosti na uloženi kapital, a što se ostvaruje oblikovanjem niskog do umjernog rizičnog profila.

Strategijom kapitala definiraju se osnovne karakteristike kapitala i strateške smjernice koje je neophodno slijediti u planiranju kapitala kako bi se u svakom trenutku osigurao iznos kapitala adekvatan vrstama, obimu i složenosti poslova koje Banka obavlja i rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Banka pristupa strukturiranju adekvatnog kapitala usmjeravanjem na održavanje jednostavne strukture regulatornog kapitala, odnosno u najvećoj mjeri oslanja se na redovni osnovni kapital.

Strategijom informacionog sistema se definiraju kratkoročne i dugoročne inicijative vezano za informacioni sistem te povezanost i usklađenost ciljeva informacionog sistema sa poslovnim ciljevima Banke. U prilogu strategije su definirane aktivnosti razvoja za trogodišnji period sa opisom aktivnosti/projekta, ljudskim resursima, vremenskim rokovima, budžetom i odgovornim osobama. Kroz godišnje operative planove detaljnije se razrađuju svi ciljevi razvoja informacionog sistema. Operativne planove rada donosi i usvaja Uprava Banke, uz

uvažavanje promjena koje se u međuvremenu mogu dogoditi (poslovne, organizacijske, kadrovske i zakonske). Metodologijom procjene i upravljanja rizicima informacionog sistema Banke se uspostavlja proces procjene i upravljanja rizicima informacionog sistema. Obzirom da upravljanje rizicima informacionih sistema podrazumijeva kontinuirani proces identifikacije, analize, i procjene rizika (intrinzičnih), poduzimanje radnji za smanjenje preostalog (rezidualnog) rizika na prihvatljiv nivo i održavanje prihvatljivog nivoa rizika - procjena rizika informacionog sistema vrši se najmanje na godišnjem nivou, te u slučajevima potrebe za vanrednu procjenu cjelokupnog sistema ili određene komponente sistema (npr. uslijed značajnih događaja operativnog rizika vezanog za određenu komponentu sistema).

Program za upravljanje kreditnim rizikom i Politike i procedure za raspoređivanje izloženosti u nivoe kreditnog rizika definiraju minimalne standarde za identifikaciju, mjerenje, praćenje i kontrolisanje kreditnog rizika. Proces odobravanja kredita započinje podnošenjem kreditnog zahtjeva od strane fizičkog ili pravnog lica uz dostavu definisane dokumentacije nakon čega se vrši analiza, razmatranje kreditnog zahtjeva i procjena kreditnog rizika. Stručna ocjena kreditnog zahtjeva osim podataka o primanjima/finansijskim pokazateljima sadrži i podatke o zaduženosti potencijalnog klijenta, prihvatljivosti i adekvatnosti kolaterala, podatke o međusobno povezanim licima i povezanost tražioca kredita sa Bankom te izloženost povezanih lica u odnosu na priznati kapital Banke, pokrivenost kvalitetnim kolateralom u odnosu na zakonsko ograničenje priznatog kapitala Banke, zaključak i procjenu kreditnog rizika, prijedlog kreditnog službenika i mišljenje službenika za procjenu rizika. Ukoliko klijent i ostali učesnici ispunjavaju sve uslove kreditiranja propisane aktima Banke, donosi se Odluka o odobravanju kredita, uz suglasnost ovlaštenog lica za procjenu rizika i zaključuje se Ugovor o kreditu.

Procjena prihvatljivosti ponuđenog kolaterala u smislu obezbjeđenja naplativosti kreditnih potraživanja se provodi prije odobravanja kredita, te se prvo identificira prihvatljivi i neprihvatljivi kolateral za Banku.

Kreditni službenici svakodnevno prate tok naplate kredita, samostalno poduzimaju određene radnje u cilju naplate i izvještavaju više rukovodstvo Banke o stanju kreditnog portfolija i o problematičnim kreditima. Internim aktima kreditnog poslovanja Banke definirano je da ako se potraživanja ne izmire u roku od 90 dana od inicijalno ugovorenog roka, takav kredit se smatra problematičnim i razmatra se na sjednici Kreditnog odbora Banke. Na svakoj sjednici Kreditnog odbora Banke predlažu se mjere za njihovu naplatu, a tužba slijedi tek nakon što se iscrpe sva raspoloživa sredstva. Korisnicima koji imaju kraća kašnjenja u plaćanju obaveza upućuju se usmene opomene, obavljaju se telefonski pozivi. Nakon svih poduzetih radnji naplate kredita redovnim putem, ako se isti ne uspiju naplatiti, podnosi se tužba i kompletan kreditni dosje se ustupa pravniku Banke. Kreditni odbor Banke jednom mjesečno sa stanjem na zadnji dan u mjesecu analizira i razmatra problematične kredite.

Klasifikacija kreditnog portfolija obavlja se uzimajući u obzir objektivne kriterije (urednost/kašnjenje u izmirivanju već dospjelih obaveza dužnika) i subjektivne kriterije (ocjena dužnikove kreditne sposobnosti) te kvalitetu instrumenata osiguranja kredita. Istovremeno se provodi obračun ispravaka vrijednosti za stavke finansijske imovine u skladu sa metodološkim okvirom za obračun ispravke vrijednosti prema MSFI 9-Finansijski instrumenti. Izračun ispravaka vrijednosti / očekivanih gubitaka se obavlja na pojedinačnoj i grupnoj osnovi utvrđivanjem općih rezervisanja / ispravaka vrijednosti za očekivane gubitke u fazi 1 (12EL), fazi 2 (LEL) i specifičnih ispravaka/rezervacija za očekivane gubitke na grupnoj i pojedinačnoj osnovi (LEL), uzimajući u obzir propisane minimalne stope očekivanih gubitaka.

Stres testiranje kreditnog portfelja obuhvata:

- a) stres test parametara za obračun ispravaka vrijednosti/rezervisanja (PD, CR, obračun kolaterala);
- b) default 10 najvećih klijenata Banke,
- c) default najvećeg klijenta Banke,
- d) kredite sa valutnom klauzulom.

Stres test parametara za obračun ispravaka vrijednosti/rezervisanja za vanbilansne pozicije provodi se kroz dva scenarija:

- a) osnovni scenarij podrazumijeva predviđanje rasta PD za 40%, smanjenje CR stope (stope oporavka) za 50%,
- b) ekstermini scenarij podrazumijeva povećanje PD za 80%, CR stopa je 0% (jednom default uvijek default) i isključenje efekata obračuna kolaterala (nekretnina) u izračunu ispravaka vrijednosti/rezervisanja zbog pretpostavljenog poremećaja na tržištu nekretnina (mala potražnja).

Banka odobrava samo plasmane sa valutnom klauzulom u EUR valuti (oko 53% kreditnog portfelja). Dugoročni krediti većih iznosa odobravaju se sa valutnom klauzulom. Stres test valutno-induciranog kreditnog rizika provodi se pod pretpostavkom promjene trenutnog fiksnog tečaja EUR/KM. Navedena promjena rezultirala bi povećanjem udjela nekvalitetnih kredita sa valutnom klauzulom u ukupnim kreditima sa valutnom klauzulom za 100%.

Veliku važnost za Banku unutar kreditnog rizika ima koncentracijski rizik koji se javlja kao posljedica naglog rasta ili spajanja tj. pripajanja pojedinih bančnih klijenata, korisnika kredita. Iz tog razloga u Banci se prate odnosi povezanosti između klijenata i koncentracije kreditne izloženosti, a politikom plasmana kreditni rizik se nastoji disperzirati na veći broj manjih klijenata. S obzirom na veličinu, Banka uglavnom posluje sa stanovništvom i malim i srednjim poduzećima.

Nekvalitetu aktivu Banka nastoji održavati na nivou nižem od prosjeka FBiH, dok se iznos izloženosti ponderisan rizikom održava na nivou manjem od 98 miliona KM. Odnos kredita i depozita se održava na nivou manjem od 70%.

Za interne potrebe organa Banke i eksterne nadležne korisnike redovno se sastavljaju različiti izvještaji o stanju kredita i ostalim relevantnim informacijama ovisno o strukturi i namjeni izvještaja. Uprava Banke izvještava Nadzorni odbor Banke o iznosu izloženosti ponderisanom rizikom za kreditni rizik, klasifikaciji aktive, nekvalitetnim kreditima, velikim izloženostima i koncentraciji kreditnog rizika. Izvještaj o stanju i kretanju nekvalitetne aktive izrađuje rukovodilac kreditne službe i kvartalno dostavlja Upravi i Nadzornom odboru, a sadržava između ostalog podatke o stanju i promjenama nekvalitetnih kredita, analizi nekvalitetnih kredita po organizacionim dijelovima, koncentraciji nekvalitetne aktive, formiranim očekivanim gubicima, pokazateljima kvaliteta aktive u odnosu na ograničenja i ostalim informacijama.

Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti se definiraju osnovni ciljevi i načela na kojima se zasniva sistem za upravljanje rizikom likvidnosti, kao i nadležnosti organa Banke u smislu uspostave i održavanja odgovarajućeg procesa upravljanja likvidnosti. Sistem za upravljanje rizikom likvidnosti Banke počiva na propisanim minimalnim kvalitativnim i kvantitativnim zahtjevima te interno definiranim mehanizmima za praćenje i procjenu likvidnosti. Testiranje otpornosti na stres utvrđuje se kao sastavni dio sistema, a posebno se opisuju i zaštitne mjere, kontrola i ocjena likvidnosti. Politikama i procedurama Banke za upravljanje rizikom

likvidnosti detaljnije se obrađuju postupci odgovornih lica banke u identifikaciji, praćenju, procjeni i izvještavanju o riziku likvidnosti.

Upravljanje rizikom likvidnosti zasnovano je na praćenju i analizi pozicija aktive i pasive, praćenju i analizi priliva i odliva novčanih sredstava, praćenju usklađenosti (ročne i devizne) finansijske aktive i pasive, kontinuiranom održavanju LCR-a i NSFR-a na visokom nivou i ispunjavanju svih regulatornih ograničenja. Osim toga prate se interna ograničenja i izvještava o prekoračenju internih ograničenja koja su u većini slučajeva strožija od regulatornih ograničenja. Referent za praćenje i procjenu rizika prati i analizira trend kretanja pojedinačnih pokazatelja likvidnosti, te svakodnevno prati i evidentira elemente likvidnosne pozicije na propisanim internim obrascima kao dio redovnog monitoringa tekuće likvidnosti. LCR se nastoji održavati na nivou većem od 300%, a NSFR na nivou većem od 140%.

Projekcije budućih novčanih priliva i odliva sačinjavaju se za period od 12 mjeseci i za tekući mjesec, odvojeno po glavnim stavkama - aktivnostima Banke: novčani tok iz poslovnih aktivnosti, novčani tok iz ulagačkih aktivnosti i novčani tok iz finansijskih aktivnosti. Neto efekti daju informaciju o održavanju potrebnih novčanih sredstava za podmirenje obaveza te se na osnovu njih poduzimanju odgovarajuće preventivne mjere.

Stres testiranje likvidnosti obuhvata:

- a) stres test povlačenja/isplate depozita u određenim razdobljima,
- b) stres test povlačenja/isplate depozita 15 najvećih klijenata (testiranje otpornosti na koncentraciju depozita kod najvećih klijenata),
- c) stres test koeficijenta pokrića likvidnosti (LCR-a) i NSFR-a.

Rezultati testiranja prikazani su u kvartalnom Izvještaju o poziciji likvidnosti Banke, te se analiziraju i predlažu odgovarajuće mjere za svaki pojedinačni scenarij.

Referent za praćenje i procjenu rizika redovito na mjesečnoj i kvartalnoj osnovi Upravi Banke dostavlja Izvještaj o poziciji likvidnosti koji sadržava podatke o likvidnosnoj pokrivenosti (LCR), NSFR-u, ročnoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza, osnovnim pokazateljima likvidnosti, obaveznoj rezervi, analizi koncentracije izvora finansiranja s aspekta likvidnosti, strukturi depozita s aspekta ročnosti, analizi strukture depozitnog potencijala, deviznoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza, projekciji novčanih sredstava i testiranju otpornosti na stres. Nadzornom odboru Uprava Banke dostavlja: kvartalne izvještaje, izvještaj o poslovanju Banke (kvartalno), izvještaj o poziciji likvidnosti Banke (polugodišnje).

Politike i procedure za upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi definiraju minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, postupci i načela upravljanja, izvori kamatnog rizika, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige korištenjem jednostavnog izračuna, tretman finansijskih derivata i izvještavanje. Banka svoje poslovanje bazira u najvećoj mjeri na fiksnim kamatnim stopama. Izloženost riziku osnovice je neznatna iz razloga što u portfelju kredita i depozita Banka rijetko ima partije koje su ugovorene uz referentne kamatne stope.

Banka mjeri i ocjenjuje utjecaj kamatnog rizika na ekonomsku vrijednost bankarske knjige korištenjem pojednostavljenog obračuna, odnosno pristupa standardnog kamatnog šoka po svim važnijim valutama i za ostale valute ukupno. Osim toga mjeri se i utjecaj promjene kamatne stope na neto kamatni prihod. Izvještaj se izrađuje na mjesečnoj osnovi i dostavlja Upravi Banke, a sadrži podatke o promjeni ekonomske vrijednosti bankarske knjige po vrstama kamatne stope, ukupnoj ponedersnoj poziciji, utjecaju promjene kamatne stope na

neto kamatni prihod i testiranju otpornosti na stres. Stres test kamatnog rizika provodi se jednostavnim izračunom procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige primjenjujući kamatni šok od 300 procentnih/baznih poena. Praćenje i izvještavanje o kamatnom riziku obavlja referent za praćenje i procjenu rizika.

Program i politike za obavljanje deviznih aktivnosti i upravljanje deviznim rizikom definiraju minimalne standarde za preuzimanje, praćenje, kontrolu i upravljanje deviznim rizikom. S obzirom da je stepen izloženosti deviznom riziku povezan sa veličinom finansijske institucije i složenosti poslovanja, Banka je izložena deviznom riziku kroz sljedeće poslove: trgovanje stranom valutom, obavljanje platnog prometa sa inostranstvom, uzimanje depozita u stranoj valuti i plasman kredita sa valutnom klauzulom. U svakodnevnom poslovanju Banka se u najvećoj mjeri za upravljanje deviznim rizikom oslanja na FX spot transakcije na deviznom tržištu. Ostale transakcije kao što su FX forward, FX swap i sl. koriste se rijeđe i ukoliko se za to ukaže potreba. Uprava Banke i lica imenovana Odlukom o imenovanju osoba sa posebnim ovlaštenjima donose odluke vezane za FX aktivnosti. U okviru poslovnih aktivnosti upravljanja sredstvima i platnog prometa realiziraju se poslovi vezani za FX aktivnosti.

Individualne devizne pozicije i ukupna devizna pozicija održavaju se u skladu sa propisanim regulatornim ograničenjima u odnosu na przinati kapital. Izvještaj o deviznoj poziciji koristi se kao osnovni metod za praćenje i informisanje o izloženosti Banke deviznom riziku. U zavisnosti od stanja individualnih i ukupne devizne pozicije donose se odgovarajuće odluke u cilju usklađivanja deviznih pozicija u skladu sa internim i propisanim ograničenjima (npr. kupoprodaja deviza, promjena politike odobravanja plasmana sa valutnom klauzulom i sl.). Stres test deviznog rizika provodi se procjenom utjecaja promjena deviznog tečaja na ukupnu neto valutnu poziciju banke od 15% u osnovnom scenariju i 20% u ekstremnom scenariju. Izvještaja o poziciji likvidnosti sadržava podatke o deviznoj usklađenosti finansijske aktive i finansijskih obaveza.

Program za upravljanje operativnim rizikom određuje minimum standarda i kriterija za identifikaciju (postojećih potencijalnih izvora OR i izvora), mjerenje (tačna i pravovremena procjena rizika), kontinuiranu kontrolu, praćenje i formiranje adekvatnog kapitala za ovu vrstu rizika. U Banci se kontinuirano vrši identifikacija potencijalnih izvora operativnog rizika, odnosno utvrđuju se događaji/greške nastale u procesima, sistemima, uslijed vanjskih faktora ili internih aktivnosti zaposlenika Banke te se isti klasifikuju korištenjem aplikacije za prijavu događaja/grešaka u radu. Uposlenici Banke su dužni evidentirati svaki događaj koji dovodi do operativnog rizika, bez obzira na to da li je izazvao stvarni ili potencijalni gubitak te da li je isti izbjegnuto. Stvarno nastali gubici po osnovu operativnog rizika se vrednuju ostvarenim iznosima u konvertibilnim markama.

Referent za praćenje i procjenu operativnog rizika po pregledu prijavljenih događaja vrši njihovu kategorizaciju ali samo onih koji imaju status - završen, provjerava ispravnost odabranog segmenta poslovanja od strane radnika, dodjeljuje tip gubitka, provjerava i po potrebi mijenja iznos i vrstu gubitka, utvrđuje iznos naplaćenog stvarnog gubitka, vrstu događaja sukladno klasifikaciji događaja koji mogu prouzrokovati operativne rizike i gubitke i uzrok događaja/greške prema događajima koji su uzrok operativnog rizika po vrsti uzroka. Nakon toga, provodi ažuriranje kategorizacije prijavljenih događaja/grešaka, a do 10-og u tekućem mjesecu za prethodni mjesec formira se Baza podataka o prijavljenim događajima/greškama koji su prethodno klasifikovani i sa odgovarajućim statusom. Izvještaj o koncentraciji operativnog rizika dostavlja se kvartalno Upravi i Nadzornom odboru a sadržava podatke o analizi i kategorisanju prijavljenih događaja po organizacionim dijelovima,

segmentima poslovanja, vrsti događaja i ostalim kategorijama. Gubici po osnovu operativnog rizika nastoje se održavati na nivou od maksimalno 0,50% regulatornog kapitala.

Baza podataka predstavlja sistem praćenja operativnog rizika kroz internu evidenciju događaja u radu uposlenika Banke i služi kao dokumentovana osnova za upravljanje operativnim rizikom u Banci. Banka ima veoma zanemarive gubitke po osnovu operativnog rizika jer se evidentirani događaji operativnog rizika uglavnom odnose na događaje visoke frekvencije bez gubitaka kao što je npr. storno transakcije. Zbog navedenog teško je definirati odgovarajući stres test na bazi historijskih gubitaka. Kvartalno se sačinjava izvještaj o koncentraciji operativnog rizika i dostavlja Upravi i Nadzornom odboru Banke.

Testiranjem otpornosti na stres procjenjuju se potencijalni efekti specifičnih događaja i/ili promjene više faktora rizika na finansijsko stanje Banke. Testiranje otpornosti na stres utemeljeno je na veličini i složenosti poslovanja Banke, odnosno uključivanjem svih značajnih faktora rizika specifičnih za poslovno okruženje Banke, uključujući i faktore iz makroekonomskog okruženja. Postupak testiranja otpornosti na stres provodi se analizom scenarija i/ili analizom osjetljivosti, najmanje jednom godišnje. Rezultati provedenih testiranja otpornosti na stres koriste se kao osnova za donošenje odluka i poduzimanje mjera na odgovarajućim organizacionom nivoima, uključujući i strateške poslovne odluke u vezi sa planiranjem kapitala i likvidnosti (tehnike umanjenja rizika, planovi za nepredviđene okolnosti, planovi kapitala i sl.). Na osnovu rezultata testiranja otpornosti na stres, Banka vrednuje pouzdanost i održivost plana kapitala.

Vrste i osnovne karakteristike instrumenata osiguranja koje Banka najčešće prihvata za osiguranje svojih potraživanja, kao i osnovni kriteriji za njihovo prihvatanje s kolateralnom vrijednošću definirani su Politikama i procedurama o definisanju, procjeni i tretmanu kolaterala. Definisanje, procjena i tretman kolaterala podrazumijeva:

- identifikaciju za Banku prihvatljivih i neprihvatljivih vrsta kolaterala,
- definisanje lica koja mogu obavljati procjenu za račun Banke, a zavisno od vrste, relativne važnosti i složenosti kolaterala,
- za Banku prihvatljivu, odnosno validnu proceduru i metodologiju procjene,
- uslove za pribavljanje, odnosno osiguranje ponovne procjene kolaterala, kada je to potrebno,
- definisanje razumnih, odnosno prihvatljivih kriterija za usklađivanje i tretman različitih oblika vrijednosti, npr. knjigovodstvene, tržišne itd.,
- definisanje opreznih ograničenja za procjenu realne, odnosno tržišne vrijednosti kolaterala, tako da se obezbjedi maksimalno-realna procjena za Banku ostvarljive vrijednosti, u datom trenutku i u datoj situaciji.

S ciljem smanjenja rizika naplate potraživanja, Banka utvrđuje osnovna pravila postupanja kod pribavljanja kolaterala:

- plasmani/potencijalne obaveze osiguravaju se jednim ili kombinacijom više instrumenata osiguranja, a što ovisi o kreditnoj sposobnosti klijenta, visini i vrsti plasmana,
- instrumenti osiguranja su dovoljni da zaštite Banku od mogućih gubitaka,
- kolateral se u pravilu ugovara za svaki pojedinačni plasman/potencijalnu obavezu,
- ugovoreni instrumenti obezbjeđenja naplate stiču se u pravilu prije stavljanja plasmana na raspolaganje klijentu, osim ako kreditni odbor/ovlašteni organ ne donese drugačiju odluku,
- instrument osiguranja je stečen kada je udovoljeno svim formalno pravnim i zakonskim uslovima određenim kod pojedinog instrumenta obezbjeđenja.

Banka, za osiguranje svojih potraživanja, najčešće ugovara slijedeće instrumente osiguranja: novčani depozit, nekretnine, sudužništvo, mjenica, suglasnost o zapljeni i prijenosu dijela primanja, cesija, preuzimanje duga i police osiguravajućih društava.

Sistem upravljanja rizicima određen je konzervativnim poslovnim modelom Banke koji se sastoji od tradicionalnih bankarskih proizvoda i usluga sa umjernom stopom godišnjeg rasta koje raspoloživi kapital lako podržava. Ovakv pristup određuje da Banka ima nizak do umjeren rizični profil, pri čemu se rizici poslovanja ne nastoje eliminirati nego se istima aktivno upravlja. Banka je osigurala razumljiv, transparentan i dokumentiran postupak donošenja odluka, a podjela odgovornosti i nadležnosti na svim razinama unutar Banke je jasna. U zavisnosti o kojoj se vrsti rizika radi imenuju se organizacioni dijelovi, odnosno uposlenici koji su odgovorni za praćenje i izvještavanje za pojedine vrste rizika. Također, imenovan je član Uprave koji je odgovoran za upravljanje rizicima u Banci. Primjenom načela razdvajanja dužnosti razdvajaju se nespojivi poslovi. Redovno se usvajaju i ažuriraju interni akti (strategije, planove, politike, procedure, pravilnike, uputstva) koji u skladu sa zakonskom regulativom detaljnije uređuju poslovanje i procese upravljanje rizicima. Svi poslovni procesi su adekvatno dokumentirani, a što omogućava kvalitetno provođenje kontrolnih postupaka. Banka je upostavila kontrolne funkcije: funkciju upravljanja rizicima, funkciju praćenja usklađenosti i funkciju interne revizije. Zadatke Odbora za rizike preuzeo je Odbor za reviziju, a zadatke Odbora za imenovanja i Odbora za naknade preuzeo je Nadzorni odbor.

Redovne sjednice Uprave sazivaju se po potrebi, a najmanje jednom mjesečno. Na sjednicama Uprave razmatraju se i usvajaju najčešće mjesečni odnosno kvartalni izvještaji po pojedinim segmentima poslovanja i rizicima. Npr. neki od izvještaja koji se pripremaju za Upravu su: izvještaj o poziciji likvidnosti (koji obuhvata i deviznu usklađenost), izvještaj o kamatnom riziku, izvještaj o stanju kredita, izvještaj o stanju i kretanju nekvalitetne aktive, lista nekvalitetne aktive, liste lica povezanih sa bankom ili u posebnom odnosu sa bankom, izvještaj o koncentraciji operativnog rizika, izvještaji IT odjela, izvještaj depozitnog poslovanja kao i ostali izvještaji odnosno informacije za koje se utvrdi da je potrebno dostaviti Upravi. Izvještaji su dovoljno detaljni za razumijevanje i korištenje u procesu odlučivanja. Sjednice Nadzornog odbora sazivaju se po potrebi, najmanje jednom u tri mjeseca, a u sjedištu Banke najmanje jednom godišnje. Na sjednicama Nadzornog odbora razmatraju se i usvajaju osim regulatornih izvještaja i izvještaji o pojedinim segmentima poslovanja i rizicima. Npr. neki od izvještaja i planova su: izvještaj o poslovanju, planovi poslovanja, planovi kapitala, izvještaj o poziciji likvidnosti (koji obuhvata i deviznu usklađenost), izvještaj o stanju i kretanju nekvalitetne aktive, izvještaj o koncentraciji operativnog rizika, izvještaji IT odjela i kao i ostali izvještaji odnosno informacije za koje se utvrdi da je potrebno dostaviti nadzornom odboru. Izvještaji su dovoljno detaljni za razumijevanje i korištenje u procesu odlučivanja.

Godišnjim planovima rada predviđen je obim aktivnosti kontrolnih funkcija. U izvještajima o radu iznose se konstatacije i prijedlozi koji omogućavaju Nadzornom odboru i Upravi Banke da blagovremeno donesu odgovarajuće zaključke i provedu mjere u cilju očuvanja aktive Banke i usklađenja poslovanja sa relevantnim zakonskim i drugim propisima. Preporuke kontrolnih funkcija i eksternih revizija se kontinuirano prate i izvršavaju.

Promjena organizacije upravljanja rizicima u Banci uvjetovana je daljnim rastom poslovanja, preuzimanjem rizika i razvojem Banke.

Povezanost rizičnog profila i poslovne strategije određena je činjenicom da Banka već duži vremenski period ostvaruje umjerene stope rasta izlaganja rizicima i ne postoje namjere za promjenu dosadašnjeg poslovnog modela. Planske vrijednosti određenih pozicija uglavnom ne pokazuju značajna odstupanja od ostvarenih vrijednosti što omogućava održavanje umjerenog rizičnog profila, ostvarenje planskih ciljeva i održavanje adekvatne kapitaliziranosti uz mogućnost značajne apsorpcije neočekivanih gubitaka. Odnosno, preuzeti rizici su ispod definiranih iznosa rizika koje bi Banka željela preuzeti. U prilog navedenom ističu se sljedeće vrijednosti pokazatelja na dan 31.12.2023. godine: stopa regulatornog kapitala 44,86%, stopa finansijske poluge 22,36%, udio nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima 3,25%, stopa rasta aktive u odnosu na prethodnu godinu 2%, LCR 1.319,88%, NSFR 243,76%, ukupna devizna pozicija 33,09% u odnosu na priznati kapital, a gubici po osnovu operativnog rizika iznosili su 0,07% regulatornog kapitala.

Izveštavanje o rizicima odnosno izrada izvještaja, rokovi, frekventnost, korisnici/primaoci izvještaja definirani su internim aktima, u ovisnosti na koji segment poslovanja se odnose. U nekim slučajevima radi se o interno određenim rokovima, dok se u većini slučajeva rokovi izvještavanja podudaraju sa regulatornim odredbama. U izvještajima se upoređuju definirane vrijednosti sa ostvarenim vrijednostima gdje je to primjenjivo, a u slučaju odstupanja koja zahtijevaju povećanu pažnju odmah se informira Uprava Banke. Određeni izvještaji se razmatraju i usvajaju na sjednicama Uprave koje se održavaju najmanje jednom mjesečno, odnosno na sjednicama Nadzornog odbora koje se održavaju najmanje jednom u tri mjeseca.

7. Regulatorni kapital, zaštitni slojevi kapitala, kapitalni zahtjevi adekvatnost reg. kapitala

7.1. Regulatorni kapital

a) Regulatorni kapital na dan 31.12.2023. godine

C 01.00 - Regulatorni kapital		u 000 KM
		Iznos
		010
010	Regulatorni kapital	29.285
015	Osnovni kapital	29.285
020	Redovni osnovni kapital	29.285
030	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	15.040
040	Plaćeni instrumenti kapitala	15.040
070	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0
130	Zadržana dobit	0
140	Zadržana dobit proteklih godina	0
160	Dobit ili gubitak koji pripada vlasnicima matičnog društva	1.758
170	(-) Dio dobiti ostvaren tokom poslovne godine koji nije priznat	-1.758
180	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	0
200	Ostale rezerve	14.377
250	Usklađenja redovnog osnovnog kapitala zbog bonitetnih filtera	0
300	(-) Goodwill	0
340	(-) Ostala nematerijalna imovina	-132
390	(-) Imovina penzionog fonda pod pokroviteljstvom poslodavca	0
530	Dodatni osnovni kapital	0
750	Dopunski kapital	0

Ne postoje druga regulatorna usklađenja kapitala osim prikazanih u prethodnoj tabeli.

b) Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata koji se uključuju u obračun regulatornog kapitala

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata		
Red.br.	Stavka	
1.	Emitent	KIB banka d.d. V. Kladuša
1.1.	Jedinstvena oznaka	BAKIBBR00003
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom		
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidiranoj osnovi	na pojedinačnoj osnovi
3.	Vrsta instrumenta	obične dionice
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja	15.040
5.	Nominalni iznos instrumenta	5.000,00
5.1.	Emisiona cijena	5.000,00
5.2.	Otkupna cijena	NP
6.	Računovodstvena klasifikacija	dionički kapital
7.	Datum izdavanja instrumenta	12.04.1999. 24.03.2001. 28.11.2002.
8.	Instrument sa datumom dospijea ili instrument bez datuma dospijea	bez datuma dospijea
8.1.	Inicijalni datum dospijea	bez dospijea
9.	Opcija kupovine od strane emitenta uz prethodno odobrenje nadl. tijela	ne
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost	NP
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo)	NP
Kuponi/dividende		
10.	Fiksna ili promjenjiva dividenda/kupon	promjenjivi
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi	NP
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende	NP
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona	djelomično diskreciono pravo
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona	djelomično diskreciono pravo
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih poticaja za otkup	ne
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi	nekumulativni
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument	nekonvertibilan
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije	NP
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti	NP
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije	NP
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija	NP
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje	NP
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje	NP
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti	da
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednosti	zakonski pristup
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti	djelomično/u cijelosti
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno	trajno/privremeno
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizma povećanja vrijednosti	zakonski pristup
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta	NP
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata	ne
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike	NP

7.2. Kapitalni zahtjevi i adekvatnost kapitala

a) Kapitalni zahtjevi i stope kapitala na dan 31.12.2023. godine

u 000 KM

Adekvatnost kapitala			
Red.br.	Stavka	Iznos izloženosti ponderisan rizikom	Kapitalni zahtjevi
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	0	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	2.508	301
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	2.724	327
8.	Izloženosti prema stanovništvu	31.264	3.752
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	7.328	879
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	239	29
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i pr. društvima sa kratk. kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	4	0
16.	Ostale izloženosti	5.282	634
17.	Iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik (1+2...+16)	49.349	5.922
18.	Iznos izloženosti riziku za namirenja/slobodnu isporuku	0	0
19.	Iznos izloženosti riziku za tržišni rizik	9.413	1.129
19.1.	Iznos izloženosti riziku za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	0	0
19.2.	Iznos izloženosti riziku za velike izloženosti koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja	0	0
19.3.	Iznos izloženosti riziku za devizni rizik	9.413	1.129
19.4.	Iznos izloženosti riziku za robni rizik	0	0
20.	Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	6.522	783

Red.br.	Opis	Stopa
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	44,86%
2.	Stopa osnovnog kapitala	44,86%
3.	Stopa regulatornog kapitala	44,86%

b) Definicija izloženosti u statusu neizmirenja obaveza

Izloženosti u kašnjenju su potraživanja koja nisu naplaćena u roku dospjeća (po osnovu glavnog duga, kamata, naknada, plaćanja po garancijama i ostale dospelje obaveze).

Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik smatra se da je status neizmirenja obaveza pojedinog dužnika nastao kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova ili oba sljedeća uslova:

- a) banka smatra vjerovatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obaveze prema banci, njenom matičnom društvu ili bilo kojem od njenih zavisnih društava pravnog lica ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolaterala;
- b) dužnik više od 90 dana nije ispunio svoju dospjelu obavezu u materijalno značajnom iznosu. Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza - su potraživanja po osnovu kojih dužnik kasni sa otplatom više od 90 dana u materijalno značajnom iznosu. Pod materijalno značajnim iznosom podrazumijevaju se ukupna dospjela potraživanja od:
 - 1) fizičkog lica u iznosu većem od 200 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika,
 - 2) pravnog lica u iznosu većem od 1.000 KM i 1% ukupne bilansne izloženosti dužnika.

c) Pristupi i metode za utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka

Banka mjesečno izračunava ispravke vrijednosti/rezervisanja (očekivane gubitke) u skladu sa Internom metodologijom za izračun ispravaka vrijednosti i rezervisanja uz uvažavanje minimalnih propisanih stopa očekivanih gubitaka.

Neko finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je kreditno umanjena i gubici zbog umanjenja vrijednosti su nastali ako, i samo ako, postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstva. U skladu sa MSFI 9, Banka prvo procjenjuje da li postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti individualno za finansijska sredstva koja su pojedinačno značajna (izloženosti veće od 30.000,00 KM), i individualno ili kolektivno za finansijska sredstva koja nisu pojedinačno značajna. Tokom pojedinačne procjene umanjenja vrijednosti svaki ugovor klasificiran kao pojedinačno značajan se analizira kako bi se odredilo postojanje objektivnog dokaza umanjenja vrijednosti. Obračun ispravke vrijednosti i rezervisanja za gubitke po individualnim materijalno značajnim izloženostima kod kojih je identifikovan objektivni događaj umanjenja vrijednosti vrši se kroz individualnu ispravku vrijednosti. Individualna ispravka vrijednosti izračunava se kao razlika između ukupne bilansne izloženosti klijenta po kreditu i ponderiranog zbira neto sadašnjih vrijednosti procijenjenih budućih novčanih tokova (iz redovne otplate i iz aktiviranih instrumenata obezbjeđenja) tog kredita. Nakon izračuna neto sadašnje vrijednosti očekivanih novčanih tokova, umanjenje vrijednosti na individualno značajnim klijentima se računa sljedećom formulom:

$$IA (ECL) = EAD - RA$$

gdje je:

IA (ECL)	iznos umanjenja vrijednosti (engl. Impairment Amount),
EAD	Izloženost u trenutku nastanka statusa neispunjenja obaveza (engl. Exposure at Default),
RA	nadoknativi iznos (engl. Recovery Amount), tj. sadašnja vrijednost novčanih tokova ili iznos pokriven kolateralom prema formuli iznad.

Umanjenje vrijednosti na kolektivnoj osnovi se primjenjuje na:

- 1) izloženosti koje ne zadovoljavaju status neispunjenja obaveza,
- 2) izloženosti koje zadovoljavaju status neispunjenja obaveza, ali nisu pojedinačno značajne.

Zahtjevi MSFI 9 regulative, te dobre tržišne prakse sugerišu slijedeći pristup kolektivnoj procjeni: segmentaciju portfelja u homogene skupine rizičnosti, procjenu parametara rizika za svaku od skupina rizičnosti i izračun rezervacija na kolektivnoj osnovi.

U svrhu kolektivne procjene umanjavanja vrijednosti, Banka u skladu sa MSFI 9 primjenjuje koncept očekivanog gubitka (engl. Expected Loss - EL) na dvanaestomjesečnom (12m) i cjeloživotnom (lifetime) nivou.

Iznos umanjavanja vrijednosti za posmatranu imovinu na dvanaestomjesečnom nivou se računa na sljedeći način:

Umanjenje vrijednosti (12EL) = EAD x PD x LGD x DF1

gdje je:

EAD Izloženost u momentu izvještajnog datuma,

PD Vjerovatnoća ulaska u status neizvršenja obaveze,

LGD Gubitak u slučaju defaulta izračunat na bazi stope oporavka koja ukazuje na to koji je dio (postotak) ugovora koji su se nalazili u statusu neizvršenja obaveze izašao na prirodan način (uzimajući u obzir i vrijednost kolaterala za pojedinačne ugovore) tokom datog vremenskog perioda.

DF1 Diskontni faktor za godinu 1.

Izračun očekivanih gubitaka tj. umanjjenje vrijednosti za izloženosti na cjeloživotnim nivou se vrši prema formuli ispod:

a) za nedefaultne izloženosti:

$$\text{Umanjenje vrijednosti (LEL)} = \sum_{t=1}^{\text{Ročnost}} \text{EAD}_s[t] \cdot \text{mPD}_s[t] \cdot \text{LGD}_s[t] \cdot \text{DFs}[t]$$

LEL Cjeloživotni očekivani kreditni gubitak

mPDs[t] Vektor PD-a prilagođen za buduća očekivanja

LGDs[t] Vektor LGD-a

EADs[t] Vektor izloženosti kreditnom riziku

DFs[t] Diskontni faktor prema vremenu t

b) za izloženosti koje su u defaultu, vektor PD = 1 (100%):

$$\text{Umanjenje vrijednosti (LEL)} = \text{EAD} \times \text{LGD}$$

Za sve vanbilansne izloženosti koristi se isti pristup i primjenjuje faktor kreditne konverzije 1.

d) Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red. br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	31.816	27.346
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	52
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	12.541	13.358
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	3.202	3.869
8.	Izloženosti prema stanovništvu	47.169	45.675
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	11.979	12.081
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	239	348
11.	Visokorizične izloženosti	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0
13.	Izloženosti prema insti. i pr. dr. sa kratk. kreditnom procjenom	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u inv. fondovima	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	4	4
16.	Ostale izloženosti	31.071	31.669

e) Geografska podjela izloženosti

Geografska podjela izloženosti na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Red. br.	Vrsta izloženosti	BiH	EU	Ukupno
1.	Izloženosti prema cent. vladama i cent bankama	31.816	0	31.816
2.	Izloženosti prema reg. vladama ili lok. vlastima	0	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0
4.	Izloženosti prema multilat. razvojnim bankama	0	0	0
5.	Izloženosti prema međ. organizacijama	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	4.008	8.533	12.541
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	3.202	0	3.202
8.	Izloženosti prema stanovništvu	47.169	0	47.169
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	11.979	0	11.979
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	239	0	239
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama - kratk. kr. procjenom	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela/dionica u inv. fondovima	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	4	0	4
16.	Ostale izloženosti	31.071	0	31.071

g) Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane

Preostala ročnost izloženosti druge ugovorne strane na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Preostali rok do dospijeca svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
Red. br.	Kategorija izloženosti	<=1 godina	> 1 <=5 godina	> 5 godina	Nije navedeno dospijee	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	31.816	0	0	0	31.816
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	0	0	0	0
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	12.541	0	0	0	12.541
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	1.713	1.461	28	0	3.202
8.	Izloženosti prema stanovništvu	17.278	25.507	4.384	0	47.169
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	3.373	6.854	1.752	0	11.979
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	187	45	7	0	239
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i pr. društvima sa kratk. kreditnom procjenom	0	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	0	0	0	4	4
16.	Ostale izloženosti	143	0	0	30.928	31.071

h) Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama

Bruto izloženosti po značajnim privrednim granama na dan 31.12.2023. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Izloženosti prema značajnoj grani privrede							
Red. br.	Grane privrede	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	19	19	28	19	3.044	59
2.	Vađenje ruda i kamena	0	0	1	0	183	5
3.	Prerađivačka industrija	78	73	54	42	3.335	101
4.	Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom	0	0	0	0	0	0
5.	Snabdijevanje vodom; kanalizacija i upravljanje otpadom	77	77	77	77	28	2
6.	Građevinarstvo	227	218	186	182	6.589	199
7.	Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala	199	149	50	7	9.280	220
8.	Saobraćaj i skladištenje	20	20	30	21	2.033	63
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	31	29	8	5	411	9
10.	Informacije i komunikacije	0	0	0	0	6	0
11.	Poslovanje nekretninama	0	0	0	0	0	0
12.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	200	91	198	88	1.006	28
13.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	0	0	45	3
14.	Java uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0
15.	Obrazovanje	0	0	1	0	91	3
16.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	18	14	18	14	0	0
17.	Umjetnost, zabava i rekreacija	0	0	1	0	348	4
18.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	0	0	44.487	137
19.	Ostale uslužne djelatnosti	0	0	0	0	84	1
20.	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavca	0	0	0	0	0	0
21.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	0	0	0	0	0	0
22.	Ostalo neraspoređeno	0	0	0	0	0	0
23.	Ukupno	869	690	652	455	70.970	834

i) Promjene u ispravkama vrijednosti tokom perioda

Promjene u ispravkama vrijednosti tokom 2023. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

R.br.	Opis	Ispravke vrijednosti/rezervisanja za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti/rezervisanja za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	1.550	1.629
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	89	49
3.	Iznos umanjena ispravki vrijednosti	-7	-251
4.	Otpis	-50	0
5.	Završno stanje	1.582	1.427

j) Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite

Izloženosti prije i poslije korištenja kreditne zaštite na dan 31.12.2023. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Prije i poslije korištenja kreditne zaštite					
Red.br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korištenja kreditne		Vrijednost neto izloženosti poslije korištenja kreditne	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	31.816	0	31.816	0
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	0	0	0	0
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	0	7	0	7
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	0	0	0	0
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	0	0	0	0
6.	Izloženosti prema institucijama	12.541	0	12.541	0
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	3.202	0	3.137	0
8.	Izloženosti prema stanovništvu	47.169	232	47.169	232
9.	Izloženosti osigurane nekretninama	11.979	0	11.979	0
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	-	-	-	-
11.	Visokorizične izloženosti	0	0	0	0
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	0	0	0	0
13.	Izloženosti prema institucijama i pr. društvima sa kratk. kreditnom procjenom	0	0	0	0
14.	Izloženosti u obliku udjela ili dionica u investicionim fondovima	0	0	0	0
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	4	0	4	0
16.	Ostale izloženosti	31.071	0	31.071	0

k) Upotreba ECAI

Za sve kategorije izloženosti, gdje je primjenjivo, koriste se kreditne procjene od sljedećih ECAI: Standard & Poor's, Moody's i Fitch Ratings. Vrste izloženosti odnosno struktura klijenata Banke je takva da se upotreba kreditnih procjena može pojaviti samo kod izloženosti prema regionalnim vladama gdje je određen stepen kreditne kvalitete 5 prema rejtingu BiH i prema institucijama (banke). Za raspoređivanja kreditnih procjena ECAI, u odgovarajuće stepene kreditnog kvaliteta koriste se tabelarni pregledi objavljeni na stranici <http://data.europa.eu/>. Od instrumenata kreditne zaštite prema standardiziranom pristupu Banka ima samo novčane depozite u iznosu od 65 hiljada KM.

7.3. Zaštitni slojevi kapitala

Banka održava zaštitni sloj za očuvanje kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku, a što na dan 31.12.2023. godine iznosi 1.632 hiljada KM. Zahtjevi za ostale zaštitne slojeve kapitala nisu propisani.

8. Stopa finansijske poluge

Sopa finansijske poluge, kao i pregled stavki koje su uključene prilikom izračunavanja ukupne izloženosti Banke na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Vrijednost izloženosti	Iznos
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 10 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke	0
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 20 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1.335
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 50 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke	1.731
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije (CCF) 100 % u skladu s članom 37. stav (8) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke	0
Ostala imovina	128.014
(-) Iznos odbitnih stavki aktive - osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	-132
Izloženost stope finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (4) Odluke o izračunavanju kapitala banke	130.948
Kapital	
Osnovni kapital - u skladu sa članom 37. stav (3) Odluke o izračunavanju kapitala banke	29.285
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge - u skladu sa članom 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke	22,36%

Stopa finansijske poluge na dan 31.12.2022. godine iznosila je 22,75% tako da ovaj pokazatelj nije zabilježio izražena odstupanja/faktore koji su utjecali na njegovu promjenu u odnosu na 31.12.2023 godine.

9. Likvidnosni zahtjevi

Banka je uspostavila osnovne standarde za adekvatno upravljanje rizikom likvidnosti. Na temelju odredbi Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti kao i Odluke o internom procesu procjene adekvatnosti kapitala i internom procesu adekvatnosti likvidnosti uspostavljena je i od strane organa Banke usvojena većina ključnih internih akata kojima se definiše cjelokupan sistem upravljanja likvidnosti. Okvir za upravljanje rizikom likvidnosti Banke čine sljedeći interni akti:

- *Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima (decembar 2023. godina)* uspostavljena je kao interni akt Banke kojim se definišu osnovni ciljevi i principi preuzimanja i upravljanja, principi ICAAP-a i ILAAP-a. Služi kao polazna osnova u upravljanju svim rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

- *Strategija upravljanja rizikom likvidnosti (decembar 2022. godina)* predstavlja polaznu osnovu i glavni interni akt za upravljanje rizikom likvidnosti banke. Sadrži osnovne smjernice za upravljanje rizikom likvidnosti, jasno definisane ciljeve, principe i ključne odrednice kojih se treba pridržavati prilikom upravljanja rizikom likvidnosti, usklađene sa Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima, kao i Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti Banke.
- *Politike i procedure za upravljanje rizikom likvidnosti (decembar 2023. godina)* definiraju obavezan minimum aktivnosti koje provodi banka u procesu identifikacije, mjerenja, praćenja i upravljanja rizikom likvidnosti.
- *Program testiranja otpornosti na stres (decembar 2023. godina)* definira osnovne scenarije kao i procjenu potencijalnih efekata specifičnih događaja i/ili promjena više faktora rizika na finansijsko stanje Banke. Programom se definiraju uposlenici/organizacioni dijelovi odgovorni za provođenje testiranja otpornosti na stres, detalji, pretpostavke kao i osnovni elementi testiranja.
- *Metodologija izračuna izvještaja o likvidnosnoj pokrivenosti - LCR (decembar 2023. godina)* definiše način i izračun svih komponenata za izračun likvidnosne pokrivenosti LCR-a, sa detaljnim uputama za popunjavanje obrazaca propisanih Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti u banci.
- *Metodologija izračuna izvještaja o koeficijentu neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR-a (oktobar 2023. godina)* definiše način i izračun svih komponenata za izračun koeficijenta neto stabilnog finansiranja, sa detaljnim uputama za popunjavanje obrazaca propisanih Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti u banci.
- *Mehanizam raspodjele likvidnosnih troškova i koristi (novembar 2023. godine)* koji služi za određivanja cijene proizvoda a samim time i za mjerenje uspješnosti poslovanja banke odnosno profitabilnosti.
- *Plan za likvidnost za nepredviđene slučajeve (april 2024. godina)* uspostavljen je kao sastvani dio Politika i procedura za upravljanje rizikom likvidnosti. Osnovni cilj Plana je da sistematizira postupke i aktivnosti, odredi nivoe odgovornosti zaposlenih i višeg rukovodstva Banke, aktivnosti i prioritete koji se planom namjeravaju poduzeti za prevladavanje stanja u slučaju pogoršane likvidnosti. Planom se definiraju tri različita nivoa krize, definiraju mjere, odgovornosti, postupci i procedure za postupanje u kriznoj situaciji.
- *Plan likvidnosti i plan izvora finansiranja (mart 2024. godina)* usklađen je sa strateškim i godišnjim planom poslovanja banke. Plan likvidnosti uključuje i plan izvora finansiranja. Planom je predstavljena struktura i primjerenost izvora finansiranja banke, stabilnost i dostupnost izvora finansiranja te rizici izvora finansiranja za petogodišnji period.

Praćenje i procjena pozicije likvidnosti Banke te provođenje stres testiranja u nadležnosti je referenta za praćenje i procjenu rizika i člana Uprave odgovornog za upravljanje rizicima. Izvještaje o poziciji likvidnosti mjesečno razmatra i usvaja Uprava, a polugodišnje/godišnje i Nadzorni odbor Banke. Prijedlog plana likvidnosti i plana izvora finansiranja za trogodišnji period sačinjavaju referent za praćenje i procjenu rizika i član Uprave odgovoran za depozitno poslovanje, a usvaja ga Uprava banke (početkom poslovne godine). Učestalost izvještavanja o likvidnosti zasnovana je na dnevnim, sedmičnim, dekadnim, petnaestodnevničkim, mjesečnim i kvartalnim izvještajima (obraci propisani od strane FBA i CBBiH, te posebni interno definirani obrasci). ILAAP se provodi najmanje jednom godišnje, a u slučaju značajne promjene profila rizičnosti i češće, najkasnije do 30.04. tekuće godine za prethodnu godinu.

Sistem za upravljanje rizikom likvidnosti banke počiva na propisanim minimalnim kvalitativnim i kvantitativnim zahtjevima te interno definiranim mehanizmima za praćenje i procjenu likvidnosti. Testiranja otpornosti na stres utvrđuje se kao sastavni dio sistema. Sklonost banke u preuzimanju rizika likvidnosti određena je regulatorno postavljenim limitima:

- a) održavanje visine propisanog koeficijenta pokrića likvidnosti LCR-a za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti KM na nivou iznad 100% (Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima banke definirana je visina koeficijenta pokrića likvidnosti veća od 300% za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti KM, koju će kao interni zahtjev održavati banka),
- b) održavanje visine propisanog koeficijenta neto stabilnog finansiranja NSFR za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti KM na nivou iznad 100% (Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima banke definirana je visina koeficijenta neto stabilnog finansiranja veća od 140% za sve valute izraženo u izvještajnoj valuti KM, koju će kao interni zahtjev održavati banka),
- c) osiguranje stabilnih izvora finansiranja,
- d) održavanje imovine zaštitnog sloja likvidnosti u visini propisanih omjera (EHQLA i HQLA),
- e) ročno usklađivanje ugovorenih dospjeća aktive i pasive prema propisanim uvjetima,
- f) održavanje obavezne rezerve kod CBBiH,
- g) valutna usklađenost finansijske aktive i obaveza.

Na dan 31.12.2023. godine Banka ispunjava zakonom propisana ograničenja i interne limite vezane za upravljanje rizikom likvidnosti. U prilog gore navedenom, navode se npr. sljedeće činjenice:

- a) Banka održava visinu koeficijenta pokrića likvidnosti LCR-a iznad propisanog regulatornog ograničenja (≥ 100), kao i ograničenja propisanog Strategijom upravljanja rizicima (≥ 300) koji sa danom 31.12.2023. godine LCR iznosi 1.319,88%,
- b) imovinu zaštitnog sloja likvidnosti čini imovina nivoa 1 (EHQLA) u 100% iznosu (min. 60% visina propisanog omjera), dok su likvidnosni prilivi ograničeni na 75% ukupnih likvidnih odliva,
- c) Banka održava koeficijent neto stabilnog finansiranja NSFR iznad propisanog ograničenja (≥ 100) i ograničenja propisanog Strategijom upravljanja rizicima (≥ 140) koji na dan 31.12.2023. godine iznosi 243,77%,
- d) Banka održava ročnu usklađenost dospjeća aktive i pasive, a kod ročne usklađenosti do 180 dana Banka iskazuje višak iznad propisanih ograničenja u svim posmatranim periodima,
- e) sredstva obavezne rezerve kod CBBiH održavaju se u iznosu većem od obaveznog opterećenog dijela,
- f) održavanje valutne usklađenosti finansijske aktive i obaveza Banka prati svakodnevno, a na dan 31.12.2023. godine usklađenost finansijske aktive i obaveza rezultirala je dugom pozicijom u iznosu od 33,09% regulatornog kapitala, što je za 6,91% manje od dnevnog ograničenja od 40%.

U sljedećoj tabeli prikazani su podaci o koeficijentu pokriva rizika likvidnosti (LCR) na dan 31.12.2023. godine:

u 000 KM

Obrazac LCR		
R.br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	48.458
2.	Neto likvidnosni odlivi	3.671
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti	1.319,88%
Zaštitni sloj likvidnosti		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivena obveznica izuzetno visoke kvalitete, neprilagođen	48.458
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivena obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
6.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 isključujući pokrivena obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
7.	Osigurani odlivi novca	0
8.	Osigurani prilivi novca	0
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivena obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	48.458
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete u neprilagođena	0
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete koje dospijevaju u roku od 30 dana	0
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "prije primjene gornje granice"	0
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete "nakon primjene gornje granice"	0
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visoke kvalitete	0
16.	Vrijednost imovine nivoa 2.a, neprilagođena	0
17.	Odlivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2.a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
18.	Prilivi po osnovu kolaterala u imovini nivoa 2.a koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2.a "prije primjene gornje granice"	0
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2.a "nakon primjene gornje granice"	0
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2.a	0
22.	Vrijednost imovine nivoa 2.b, neprilagođena	0
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2.b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2.b koji dospijevaju u roku od 30 dana	0
25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2.b "prije primjene gornje granice"	0
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2.b "nakon primjene gornje granice"	0
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2.b	0
28.	Iznos viška likvidne imovine	0
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	48.458

Neto likvidnosni odlivi		
30.	Ukupni odlivi	14.686
31.	U cijelosti izuzeti prilivi	0
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	12.495
33.	Smanjenje za u cijelosti izuzete prilive	0
34.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	11.014
35.	Neto likvidnosni odliv	3.671

10. Izloženosti po osnovu vlasničkih ulaganja

Na dan 31.12.2023. godine Banka ima samo jednu izloženost u obliku vlasničkih ulaganja (osnivački udjel u pravnom licu) u iznosu od 4 hiljade KM koje nije pribavljeno s namjerom trgovanja u bliskoj budućnosti, a evidentirano je po nominalnoj vrijednosti. U 2023. godini Banka je ostvarila prihode po osnovu ovog ulaganja u visini od četiri hiljade KM. Vlasničkih ulaganja kojima se trguje na berzi nema.

11. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Izvori kamatnog rizika kojima Banka može biti izložena su:

- a) rizik ročne neusklađenosti ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa,
- b) rizik krive prinosa,
- c) bazni rizik i
- d) rizik opcije.

Banka svoje poslovanje bazira u najvećoj mjeri na fiksnim kamatnim stopama. Izloženost riziku osnovice je neznatna iz razloga što u portfelju kredita i depozita Banka rijetko ima izloženosti koje su ugovorene uz referentne kamatne stope.

Banka upravljanje rizikom promjene kamatne stope provodi upravljanjem bilansom u mjeri koliko to dozvoljava razvijenost finansijskog tržišta:

- zamjenom određenih stavki aktive (s određenim rokovima dospjeća) za neke druge stavke aktive (s nekim drugim rokovima dospjeća) npr. zamjena dugoročne za kratkoročnu aktivu,
- zamjena stavki pasive s određenim rokovima dospjeća za stavke pasive s drugim rokovima dospjeća npr. zamjena kratkoročne pasive za dugoročnu pasivu,

Banka ne upravlja rizikom kamatne stope korištenjem vanbilansnih pozicija odnosno derivata.

Banka mjeri i ocjenjuje utjecaj kamatnog rizika na ekonomsku vrijednost bankarske knjige korištenjem pojednostavljenog obračuna, odnosno pristupa standardnog kamatnog šoka (200 procentnih/baznih poena) po svim važnijim valutama i za ostale valute ukupno, kao i utjecaj promjene kamatne stope na neto kamatni prihod.

Na dan 31.12.2023. godine odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige (standardni kamatni šok od 200 procentnih/baznih poena) i regulatornog kapitala iznosi 1,87%, a što je u okviru dozvoljenih ograničenja (<20%).

Opis	iznos u 000
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - BAM	5
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - EUR	559
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - USD	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - CHF	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - GBP	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - AUD	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - CAD	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - SEK	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - DKK	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - KWD	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - HRK	0
Neto ponderisana pozicija po valuti - EVB (FKS+PKS+AKS) - OSTALO	-16
Promjena ekonomske vrijednosti	548
Regulatorni kapital	29.285
(Promjena ekonomske vrijednosti / Regulatorni kapital)*100	1,87

Utjecaj promjene kamatne stope od 2% na neto kamatni prihod u jednogodišnjem periodu iznosi -5 hiljada KM.

12. Interni proces procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP)

Interni proces procjene adekvatnosti kapitala obuhvata sljedeće faze:

- a) utvrđivanje značajnih rizika,
- b) mjerenje ili procjenu pojedinog rizika i određivanje pripadajućih iznosa internih kapitalnih zahtjeva kao rezultat ICAAP-a,
- c) određivanje ukupnog kapitala kao rezultat ICAAP-a,
- d) upoređivanje regulatornog kapitala i kapitala koji utvrđen kao rezultat ICAAP-a.

Ovaj postupak provodi se najmanje jednom godišnje, a u slučaju značajne promjene profila rizičnosti i češće.

Za svaki od rizika kojem je Banka izložena ili bi mogla biti izložena, minimalno jednom godišnje, provodi se određivanje značajnosti rizika. Nakon utvrđivanja konačne liste svih rizika kojima je banka izložena ili bi mogla biti izložena, određuje se značajnost svakog rizika. Značajni rizici kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju utvrđuju se uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost aktivnosti i tržišta na kojem Banka posluje, kao i utjecaj vanjskih faktora, a kao izvori informacija koriste se: finansijski izvještaji, regulatorni izvještaji, revizijski izvještaji (interni i eksterni), izvještaji i planovi poslovanja, izvještaji o rizičima, publikacije regulatora i ostale informacije iz okruženja. Svaki od rizika ocjenjuje se s aspekta određenog broja pitanja koja nose vrijednost od 1 do 5. Ukoliko je prosječna ocjena za određeni rizik veća ili jednaka 2,5 rizik se smatra značajnim tj. takvi rizici imaju značajan utjecaj na stabilnost, kapital i zarađivačku sposobnost Banke. Ukoliko je prosječna ocjena manja od 2,5 rizik se ne smatra značajnim tj. takvi rizici imaju mali utjecaj na stabilnost, kapital i zarađivačku sposobnost Banke.

Sljedeći rizici određeni su kao značajni rizici: kreditni rizik, rizik koncentracije, valutno-inducirani kreditni rizik, valutni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik u bankarskoj knjizi,

operativni rizik, strateški rizik, poslovni rizik, reputacioni rizik, rizik profitabilnosti i rizik od utjecaja vanjskih faktora.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik ne odstupa od izračuna regulatornog kapitalnog zahtjeva (standardizirani pristup) propisanog važećom Odlukom o izračunavanju kapitala banke.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ne odstupa od izračuna regulatornog kapitalnog zahtjeva (množenje zbira ukupne neto otvorene valutne pozicije i neto otvorene pozicije u zlatu sa 12%, ukoliko zbir prelazi 2% regulatornog kapitala) propisanog važećom Odlukom o izračunavanju kapitala banke. Ostale tržišne rizike Banka nema.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik ne odstupa od izračuna regulatornog kapitalnog zahtjeva (jednostavni pristup-15% trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja) propisanog važećom Odlukom o izračunavanju kapitala banke.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za kamatni rizik u bankarskoj knjizi izračunava se metodom jednostavnog izračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige u skladu sa važećom Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za koncentracijski rizik izračunava se utvrđivanjem vrijednosti indeksa sektorske koncentracije i indeksa individualne koncentracije, a zatim se u zavisnosti od vrijednosti ovih indeksa utvrđuje interni kapitalni zahtjev primjenom odgovarajuće marže na kapitalni zahtjev za kreditni rizik.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za valutno inducirani kreditni rizik izračunava se tako što se za pozicije sa valutnom klauzulom/u stranoj valuti (bez izloženosti institucijama) dodjeljuje uvećan ponder rizika u odnosu na dodijeljeni ponder u skladu sa propisanim standardiziranim pristupom, a zatim se razlika između ovako dobivenog iznosa i iznosa koji se dobije primjenom propisanih pondera pomnoži sa 12%.

Određivanje internog kapitalnog zahtjeva za ostale značajne rizike (npr. strateški rizik, reputacioni rizik, rizik profitabilnosti, poslovni rizik i rizik od utjecaja vanjskih faktora) izračunava se kao postotak od ukupnog iznosa izloženosti banke riziku pomnoženog sa stopom od 12%. Postotak od 7,5% primjenjuje se ako je kod svih ostalih značajnih rizika ocjena značajnosti manja ili jednaka 3. Ukoliko je ocjena značajnosti barem kod jednog od ostalih značajnih rizika veća od 3, a manja ili jednaka 4 koristi se postotak od 10%, odnosno od 15% ako je ocjena značajnosti barem kod jednog od ostalih značajnih rizika veća od 4.

Zbrajanjem internih kapitalnih zahtjeva za rizike za koje je propisana obaveza izračunavanja minimalnih kapitalnih zahtjeva i internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike utvrđuju se ukupni interni kapitalni zahtjevi. Banka održava kapital najmanje u iznosu ukupnih internih kapitalnih zahtjeva, a taj iznos nikada nije manji od ukupnih minimalnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa regulatornim zahtjevima. Banka upoređuje procjenjeni kapital kao rezultat ICAAP-a i regulatorni kapital, te navodi njihove sličnosti i razlike. Na dan 31.12.2023. godine raspoloživi kapitala za potrebe ICAAP-a iznosi 29.285 hiljadu KM, minimalni kapitalni zahtjevi 7.834 hiljade KM, a interni kapitalni zahtjevi 10.440 hiljada KM.

Ključne odrednice upravljanja rizikom likvidnosti i rizikom izvora financiranja definirane su Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti banke, kao temeljnim dokumentom u ovom procesu. Osim obaveze periodičnog praćenja usklađenosti sa minimalnim regulatornim i

dotatnim interno definiranim zahtjevima u vezi sa rizikom likvidnosti odnosno izvora financiranja, utvrđena je i periodična procjena usklađenosti sa ovim zahtjevima u različitim stresnim scenarijima i u određenim vremenskim periodima.

Politike i procedure za upravljanje rizikom likvidnosti tretiraju procedure izračuna i izvještavanja o pokazateljima likvidnosti, definiraju izvore rizika likvidnosti te proces utvrđivanje koncentracije izvora financiranja i kategorije izvora financiranja sa stanovišta stabilnosti. U svrhe periodičnog kvartalnog provođenja i izvještavanja o testiranju otpornosti na stres detaljno su definirane pretpostavke stresnih scenarija.

Indikatori nepredviđenih slučajeva poremećaja likvidnosti za tri različita nivoa intenziteta sa mjerama za postupanje, dužnostima i odgovornostima zaposlenika definirani su Planom za likvidnost za nepredviđene slučajeve. Testiranje plana provodi se jednom godišnje, a rezultati testiranja određuju potrebu i obim izmjene Plana.

Struktura i primjerenost izvora financiranja Banke u odnosu na poslovni model, strategiju poslovanja i toleranciju izloženosti rizika utvrđuje se i prati u okviru srednjoročnog Plana likvidnosti i plana izvora financiranja, kojim su definirani faktori koji utječu na stabilnosti i dostupnost izvora financiranja, identificiraju rizici izvora financiranja i projiciraju visine pokazatelja likvidnosti (internih i regulatornih) za period obuhvaćen Planom.

Proces izvještavanja o upravljanju rizikom likvidnosti i riziku izvora financiranja zasnovan na detaljnim mjesečnim izvještajima (kvartalno uz uključene rezultate stres testiranja) o poziciji likvidnosti, pojedinačnim dekadnim i dnevnim izvještajima (prema zahtjevima regulatornih organa), osigurava adekvatnu i blagovremenu informiranost organa Banke i regulatora. ILAAP se provodi najmanje jednom godišnje, a u slučaju značajne promjene profila rizičnosti i češće, najkasnije do 30.04. tekuće godine za prethodnu godinu.

13. Neopterećena i opterećena imovina

Iznos opterećene i neopterećene imovine na dan 31.12.2023. godine prikazan je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost opterećene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost neopterećene imovine
Dati krediti	0	55.100
Ulaganja u dužničke instrumente	0	0
Ulaganja u vlasničke instrumente	0	4
Ostalo	0	74.206

14. Nekvalitetne izloženosti, restrukturirane izloženosti i stečeni kolaterali

Kreditna kvaliteta bilansnih izloženosti razvrstana u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupna bruto finansijska imovina po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)	59.993	0	0	59.993	117	0	0	117
1.1. Gotov novac	25.788	0	0	25.788	0	0	0	0
1.2. Novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH (ne uključujući obaveznu rezervu)	22.670	0	0	22.670	23	0	0	23
1.3. Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija	11.531	0	0	11.531	94	0	0	94
1.4. Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Finansijska imovina po amortizovanom trošku (2.1 + 2.2 + 2.3. + 2.4. + 2.5)	61.113	2.944	1.830	65.887	788	235	1.582	2.605
2.1. Dužnički vrijednosni papiri	0	0	0	0	0	0	0	0
2.2. Depoziti kod banaka	1.112	0	0	1.112	11	0	0	11
2.3. Krediti	50.377	2.930	1.793	55.100	763	234	1.554	2.551
2.3.1 Od čega: dospjeli krediti	94	37	739	870	1	3	625	629
2.4. Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	9.174	0	0	9.174	9	0	0	9
2.5. Ostala imovina	450	14	37	501	5	1	28	34
3. UKUPNI OČEKIVANI KREDITNI GUBICI (1.+ 2.)					905	235	1.582	2.722
4. UKUPNA FINANSIJSKA IMOVINA (1.+ 2..)	121.106	2.944	1.830	125.880				

Kreditna kvaliteta vanbilansnih izloženosti razvrstana u nivoe kreditnog rizika sa pripadajućim iznosima očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupna bruto izloženost po svim nivoima kreditnog rizika	Rezervisanja za potencijalne obaveze za Nivo kreditnog rizika 1	Rezervisanja za potencijalne obaveze za Nivo kreditnog rizika 2	Rezervisanja za potencijalne obaveze za Nivo kreditnog rizika 3	Ukupna rezervisanja za potencijalne obaveze
1. Ukupno (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4 + 1.5)	9.813	613	0	10.426	238	49	0	287
1.1. Plative garancije	1.001	18	0	1.019	28	1	0	29
1.2. Činidbene garancije	4.749	497	0	5.246	140	40	0	180
1.3. Nepokriveni akreditivi	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4. Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	4.063	98	0	4.161	70	8	0	78
1.5. Ostale potencijalne obaveze banke	0	0	0	0	0	0	0	0

Na dan 31.12.2023. godine bruto knjigovodstvena vrijednost nekvalitetnih izloženosti iznosi 1.821 hiljada KM od čega se na bilansne izloženosti odnosi 1.821 hiljada KM, a 0,00 hiljada KM na vanbilansne izloženosti. Ispravke vrijednosti (očekivani gubici) nekvalitetnih izloženosti iznose 1.582 hiljada KM od čega se na bilansne izloženosti odnosi 1.582 hiljada KM, a na vanbilansne izloženosti 0,00 hiljada KM. Neto vrijednost nekvalitetnih izloženosti na dan 31.12.2023. godine iznosi 239 hiljada KM.

Od ukupnih nekvalitetnih izloženosti na izloženosti prema stanovništvu odnosi se 1.798 hiljade KM (očekivani gubici/ispravke vrijednosti 1.566 hiljada KM), na privredna društva 0,00 hiljada KM (očekivani gubici/ispravke vrijednosti 0,00 hiljada KM) a na subjekte javnog sektora 23 hiljada KM (očekivani gubici/ispravke vrijednosti 16 hiljada KM). U okviru izloženosti prema stanovništvu na pravna lica (MSD) se odnosi 655 hiljada KM (očekivani gubici/ispravke vrijednosti 482 hiljada KM), a na fizička lica 1.166 hiljada KM (očekivani gubici/ispravke vrijednosti 1.100 hiljada KM).

Kreditna kvaliteta kredita prema sektorskoj strukturi kredita na dan 31.12.2023. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po svim nivoima kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 1 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 2 kreditnog rizika	Očekivani kreditni gubici za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupni očekivani kreditni gubici
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	12.424	1.112	652	14.188	273	89	478	840
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.243	0	0	1.243	31	0	0	31
1.2. B Vađenje ruda i kamena	183	0	0	183	6	0	0	6
1.3. C Prerađivačka industrija	1.824	342	76	2.242	35	27	71	133
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0	0	0	0	0	0	0	0
1.5. E Opskrba vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom	0	0	76	76	0	0	76	76
1.6. F Građevinarstvo	1.666	0	46	1.712	41	0	37	78
1.7. G Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	5.316	514	191	6.021	109	41	143	293
1.8. H Prijevoz i skladištenje	1.224	128	20	1.372	31	10	20	61
1.9. I Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	85	0	7	92	2	0	5	7
1.10. J Informacije i komunikacije	6	0	36	42	0	0	36	36
1.11. K Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0	0	0	0	0	0	0	0
1.12. L Poslovanje nekretninama	0	0	0	0	0	0	0	0
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	470	109	200	779	13	9	90	112
1.14. N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	0	0	0	0	0	0	0	0
1.15. O Javna uprava i obrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0	0	0
1.16. P Obrazovanje	60	19	0	79	1	2	0	3
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	0	0	0	0	0	0	0	0
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	347	0	0	347	4	0	0	4
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	0	0	0	0	0	0	0	0
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	37.953	1.818	1.141	40.912	490	145	1.076	1.711
2.1. Opća potrošnja	32.766	1.460	913	35.139	429	116	849	1.394
2.2. Stambena izgradnja	2.487	122	0	2.609	26	10	0	36
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	2.700	236	228	3.164	35	19	227	281
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	50.377	2.930	1.793	55.100	763	234	1.554	2.551

Na dan 31.12.2023. godine Banka ima samo jednu restrukturiranu izloženost u iznosu od 33 hiljada KM koja je raspoređena u nivo 3 kreditnog rizika.

Promjena stanja nekvalitetnih kredita i kretanje očekivanih gubitaka u 2023. godini prikazano je u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Opis	Početno stanje	Novi nekvalitetni krediti u izvještajnom periodu (+)	Oporavak (-)	Naplata (-)	Računovodstveni otpis (-)	Trajni otpis (-)	Ostalo (+/-)	Krajnje stanje
Pravna lica	686	180	-32	-182	0	0	0	652
Stanovništvo	1.237	520	-229	-348	-39	0	0	1.141
Ukupno	1.923	700	-261	-530	-39	0	0	1.793

Na dan 31.12.2023. godine Banka ima osam stečenih nekretnina (pet kuća, jedno zemljišta i dva poslovno-stambena objekta). Knjigovodstvena vrijednost stečene materijalne imovine iznosi 168 hiljada KM, a akumulirano umanjeње stečene materijalne imovine 168 hiljada KM.

15. Ostalo

Objave podataka u ovom izvještaju pripremljene su u skladu sa odredbama Odluke o objavljivanju podataka i informacija banke i propisima koji regulišu kapitalne zahtjeve, upravljanje rizicima i proces internih kontrola.

Broj: 02 -175/24

Datum: 27.05.2024. godine

Predsjednik Uprave

Hasan Porčić